

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК20 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 20 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету педагогічних технологій та освіти впродовж життя

31 серпня 2023 р., протокол № 11

Голова Вченої ради

Оксана ЧЕРНИШ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОДІАГНОСТИКА»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 053 «Психологія» освітньо-професійна програма «Екстремальна психологія» факультет педагогічних технологій та освіти впродовж життя кафедра психології та соціального забезпечення

Схвалено на засіданні кафедри психології та соціального забезпечення
28 серпня 2023 р., протокол № 7

В.о. завідувача кафедри
Марина ОКСЮТОВИЧ

Гарант освітньо-професійної програми
Марина ОКСЮТОВИЧ

Розробник: доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології та соціального забезпечення МАТЕЮК Олег

Житомир
2023-2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК20 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 20 / 2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 05 «Соціальні і поведінкові науки»	Нормативна	
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5	Спеціальність: 053 «Психологія»	4	
		Лекції	
		48 год.	
	Освітній ступінь «бакалавр»	Практичні, семінарські	
		32 год.	
		Лабораторні	
		_ год.	
Самостійна робота			
40 год.			
Індивідуальні завдання			
Вид контролю: залік			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 67% аудиторних занять, 33% самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК20 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 20 / 3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Психодіагностика» є формування у майбутніх психологів діагностичної культури і забезпеченні їх теоретичної та практичної готовності до самостійного проведення психологічної діагностики щодо різноманітних феноменів психіки та у різних сферах суспільної практики; опанування студентами психодіагностикою як наукою і як практичною діяльністю, формування у майбутніх психологів готовності до самостійної кваліфікованої організації та реалізації психодіагностичної практики у різних сферах суспільного життя.

Завдання навчальної дисципліни «Психодіагностика» передбачають вивчення здобувачами вищої освіти засвоєнні студентами таких питань, як сутність практичної діяльності психодіагноста, психометричні основи психодіагностики, діагностика окремих психологічних характеристик та цілісних проявів психіки, галузі застосування психодіагностики, в розвитку у майбутніх психологів здібностей до процесуальної психодіагностики, в оволодінні ними широким спектром психодіагностичних засобів.

Зміст навчальної дисципліни спрямований на формування таких компетентностей, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 053 «Психологія»:

інтегральної компетентності:

здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог;

загальних компетентностей (ЗК):

ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

спеціальних (фахових, предметних) компетентностей (СК):

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК12. Здатність надати експертну оцінку психологічним подіям та процесам

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими таких програмних результатів навчання за спеціальністю 053 «Психологія»:

РН5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

РН12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

РН18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК20 - 2023
	Екземпляр №1 Арк 20 / 4	

РН19. Критично мислити у сфері професійної діяльності та формулювати психологічний висновок на основі психодіагностичного обстеження.

РН20. Знати особливості надання психолого-консультативної допомоги та психотерапевтичної допомоги.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПСИХОДІАГНОСТИКИ

Тема 1. Психодіагностика як наукова дисципліна.

Психодіагностика як практична та теоретична дисципліна. Предмет, цілі та завдання психодіагностики. Психодіагностика як наукова технологія. Загальна та конкретна психодіагностика. Зв'язок загальної психодіагностики з загальною, соціальною та диференційною психологією. Зв'язок психодіагностики з медичною, віковою, консультативною, юридичною, військовою психологією, психологією спорту.

Тема 2. Історія розвитку психодіагностики.

Витоки психодіагностики як науки. Історичні етапи становлення психологічної діагностики.

Вивчення особистісних здібностей в стародавні часи. Наукові дослідження особистісних здібностей: персоналії XIX-XX ст.

Внесок Ф. Гальтона, Дж. Кеттелла, А. Біне, Ч. Спірмена у розвиток психодіагностики. Психологічне тестування. Психодіагностика у першій половині XX ст. Психодіагностика у другій половині XX ст.

Тестування в освіті. Психодіагностика на початку XX ст. Два періоди розвитку психодіагностики в СРСР та в Україні. Дискредитація психодіагностики в СРСР у 30-ті роки XX ст. І. Шпільрейн, М. Басов, П. Блонський, Л. Виготський, В. Блейхер, Л. Венгер, Л. Бурлачук, А. Лічко, їх внесок у розвиток психодіагностики як науки.

Проблеми психодіагностики. Перспективи розвитку психодіагностики.

Тема 3. Основні принципи та методи психодіагностики.

Клінічна, професійна і шкільна сфери професійної діагностики. Система психодіагностичних знань, умінь, норм і цінностей у роботі професійного психолога.

Загальноетичні принципи психодіагностичного обстеження та їх змістова характеристика. Принцип наукової обґрунтованості психодіагностичних методик. Принцип ненанесення шкоди. Принцип відкритості результатів психодіагностування. Принцип ефективності очікуваних практичних результатів та дієвості прогнозу. Конфіденційність психодіагностичної інформації.

Методи індивідуальної та групової психодіагностики: спостереження, інтерв'ю, анкетування, оціночних класифікацій (рейтингу), соціометрії, аналізу

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК20 - 2023
	Екземпляр №1 Арк 20 / 5	

продуктів діяльності, методу тестів. Рекомендації щодо добору комплексу психодіагностичних методик. Основні галузі практичного використання методів психодіагностики.

Тема 4. Тест у системі методів психодіагностичного дослідження.

Дефініції та класифікації тестів. Характеристика тестів.

Умови ефективного вибору та використання психологічних тестів.

Методичне забезпечення тестування: керівництво до тесту, інструкція, стимульний матеріал, реєстраційний бланк, «ключі» і шаблони для оцінки відповідей.

Вимоги, що висуваються до психодіагностичних тестів.

Тема 5. Нетестові психодіагностичні методи.

Сутність і види спостереження. Бесіда та інтерв'ювання у психодіагностиці. Анкетування як різновид письмового опитувального діагностичного методу. Контент-аналіз як експертно-діагностична процедура.

Характеристика організаційних методів. Методи обробки експериментів та спостережень. Інтерпретаційні методи психодіагностики. Експресивні та імпресивні методи.

Проективні методи. Поняття та теоретична основа проективних методик. Передісторія проективних методик в психодіагностиці. Проекція як психологічний феномен і принцип дослідження. Психодіагностична методика «Чорнильні плями» Г. Роршаха. Історія створення, процедура проведення, особливості опрацювання та інтерпретація. Психодіагностична методика «Тематичний апперцептивний тест (ТАТ)» Г. Мюррея. Тест фрустраційних реакцій С. Розенцвейга, Колірний тест М. Люшера та ін. Історія створення, процедура проведення, особливості опрацювання та інтерпретація проективних методик.

Тема 6. Психометричні параметри психодіагностики.

Основні вимоги до психодіагностичних вимірювань. Поняття про стандартизацію, репрезентативність, валідність і надійність інструменту психологічного вимірювання. Визначення кількості завдань (специфікація тесту). Розробка завдань. Оформлення тесту. Пілотажне дослідження. Аналіз завдань. Визначення надійності тесту. Факторний аналіз. Валідність тесту.

Стандартизація тесту. Етапи психодіагностичного вивчення особистості. Психологічний діагноз, його рівні (за Л. Виготським).

Тема 7. Організація та проведення психодіагностичного дослідження.

Формування проблеми дослідження та вибір методики. Цілі здійснення діагностики: дослідницька, інформаційна, психологічна корекція.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК20 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 20 / 6

Чинники, що впливають на результати психодіагностичного дослідження. Чинник особистості людини, що діагностується. Чинник особистості психолога в процесі психодіагностики.

Вікові аспекти психодіагностики. Психодіагностичні методи вивчення дошкільника. Психодіагностика молодшого школяра. Методи психодіагностики підліткового віку. Психодіагностика юнацького віку. Діагностика когнітивної сфери особистості дорослого. Діагностика афективної сфери особистості дорослого. Діагностика соціально-психологічної сфери особистості дорослого.

Тема 8. Статистична обробка результатів психодіагностичних досліджень.

Обробка результатів психодіагностичного дослідження.

Визначення оптимальної кількості спостережень у вибіркового психодіагностичного дослідженні.

Варіативний аналіз психодіагностичного дослідження.

Первинні (середнє арифметичне, дисперсія, мода і медіана) та вторинні (кореляційний аналіз, регресійний аналіз, факторний аналіз, методи порівняння первинних даних двох або декількох вибірок) методи статистичного аналізу.

Тема 9. Інтерпретація результатів психодіагностичних досліджень.

Поняття «Інтерпретація отриманих даних». Проблема оцінювання в психодіагностиці.

Проблема полімодальності та багатомірності психіки в психодіагностичній практиці.

Проблема норм і нормативів досліджуваних явищ психіки людини.

Прогнозування та психологічний діагноз.

Тема 10. Морально-етичні засади роботи психодіагноста.

Соціально-етичні норми професійної етики фахівців із психодіагностики.

Основні вимоги до розробників тестів. Система вимог до користувача психодіагностичної методики.

Значення теоретичної, методологічної, проектної та експериментальної видів роботи в діяльності практичного психолога-діагноста. Важливість досконалого знання конкретної психодіагностичної роботи.

Обмеження на розповсюдження психодіагностичного інструментарію. Поняття про професійну таємницю. Конфіденціальність і забезпечення таємниці особистості клієнта.

Основні принципи повідомлення результатів і розповсюдження психодіагностичних методик.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК20 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 20 / 7

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ПСИХОДІАГНОСТИКИ ОСОБИСТОСТІ ТА ГРУПИ.

Тема 11. Психодіагностика психічних процесів.

Робота психолога з методиками діагностування особливостей пам'яті («Впізнавання фігур», «Методика визначення короткострокової пам'яті», «Оперативна пам'ять», «Образна пам'ять» та ін.), уваги («Коректурна проба за Б. Бурдоном» («Кільця Ландольта», «Проба Іванова–Смоленського»), «Відшукування чисел за таблицями Шульте», «Методика П'єрона–Рузера» та ін.), логічного мислення («Прості аналогії», «Складні аналогії», «Порівняння понять», «Числові ряди», «Виключення лишку», «Методика виділення суттєвих ознак», «Методика утворення аналогій», «Методика Еббінгауза», «Методика називання 50 слів», «Методика виділення закономірностей», «Методика визначення і формування понять», «Методика формування штучних понять», «Методика розуміння розповідей», «Методика розуміння сюжетних малюнків», «Методика складання малюнків з відрізків», «Методика встановлення послідовності подій», «Асоціативний експеримент» та ін.).

Тема 12. Психодіагностика психічних станів.

Інтегральна самооцінка особистості на предмет її ситуативності чи постійності. Шкала реактивної (ситуативної) та особистісної тривожності Ч. Спілбергера-Ю. Ханіна, її теоретична концепція, процедура, кількісний і якісний аналіз результатів.

Тривожність як особистісна властивість і тривога як психічний стан. «Самовідчуття даного моменту» і «звичне самовідчуття». Самооцінка емпатійних здібностей людини як її спроможність співпереживати іншим, розуміючи і передбачаючи їхній душевний стан. Диференціальні шкали емоцій К. Ізарда та їх психодіагностичні можливості.

Тема 13. Психодіагностика індивідуально-психологічних рис особистості.

Поняття про базові особистості як описові змінні діагностування. Класи рис діагностування як система шкал. Поняття про профіль особистості.

Психодіагностика темпераменту, тобто конституційний диспозицій. Вимірювання соціально зумовлених диспозицій. Ознайомлення із змістом профільних чинників тесту-опитувальника 16 PF Р. Кеттелла. Аналітично-синтетичний підхід до обробки результатів тестування. Тест-опитувальник особистісної адаптованості А.В. Фурмана, його теоретико-методологічні засади, процедура, кількісна обробка результатів та інтерпретація даних. Тест-опитувальник Г. Айзенка, його теоретична концепція, процедура, кількісний і якісний аналіз результатів обстеження.

Тест-опитувальник характеру Яна Стреляу, його наукова концепція, процедура, кількісна обробка та якісна інтерпретація результатів. Проективна

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК20 - 2023
	Екземпляр №1 Арк 20 / 8	

методика дослідження особистості «Пізнай свій характер» як діагностичний засіб психологічного пізнання внутрішнього світу людини, її хвилювань, почуттів, думок, очікувань, бажань.

Психологічна концепція здібностей. Спроможності й обдарованість. Загальні і спеціальні здібності. Інтелект, його функції, структура і формовияви. Тести загальних здібностей: ДАТ, Амтхауера, 100 задач. Індекс здатності до навчання. Інструкція, первинна і вторинна обробка результатів тестування

Тема 14. Психодіагностика мотивації.

Залежність діагностики темпераменту і характеру від аналізу мотивації людини. Індикатори мотивації та її кількісна і якісна характеристика. Прямі методи психодіагностики потребо-мотиваційної сфери особистості. Особистісні опитувальники для вимірювання мотивації. Вимірювання мотивації досягнень і мотиву уникнути невдачі. Динамічна сторона мотивації і темперамент, змістовна сторона і характер. Методика «Спрямованість особистості», її процедура, кількісний і якісний аналіз результатів. Методика «Потреба в досягненні», її концептуальні засади, процедура, кількісні підрахунки та якісний психологічний аналіз одержаних даних.

Тема 15. Психодіагностика інтелекту.

Коефіцієнт інтелектуальності IQ. Прогресивні матриці Дж. Равена, технологія проведення тестового обстеження, обробка результатів тестування, їх інтерпретація та якісний аналіз. Креативність як інтегральна характеристика творчих здібностей людини. Тести креативності та їх концептуальне підґрунтя. Тести креативності. Діагностика невербальної креативності за тестом П. Торренса «Завершення картинок»: умови проведення, інструкція, обробка результатів тестування. Тести креативності Дж. Гілфорда, процедура їх проведення та аналіз результатів. Тест креативності Гетзельса і Джексона на генерування варіантів значень слів.

Тема 16. Психодіагностика індивідуальної свідомості та самосвідомості.

Поняття про репертуарні особистісні тести. Номотетичний підхід у психодіагностиці як орієнтація на загальне-універсальне, типове. Ідеографічний підхід у психодіагностиці як орієнтація на опис особистості у вигляді особливої унікальної цілісності. Психодіагностика індивідуальної свідомості.

Експериментальна психосемантика як концепція і метод. Принципи техніки репертуарних решіток: біполярності конструкта, індивідуальності, діапазону застосування. Відмінність конструкта від концепту. Вибір досліджуваної сфери, її елементів і меж, способу (методу) актуалізації «викликання» конструктів, процедури, способу заповнення та аналізу решіток.

Процес самосвідомості, умови, засоби і результати його перебігу. Я-концепція як інтегральна характеристика самосвідомості. Два аспекти Я-образу-

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК20 - 2023
	Екземпляр №1 Арк 20 / 9	

знання про себе і самоставлення. Суть самопрезентаційної концепції. Рівнева будова самосвідомості (біологічний індивід, соціальний індивід, особистість). Активний захист особистістю свого самоставлення.

Опитувальник самоставлення В. Століна, його інструкція, шкали психодіагностичного вимірювання. Глобальне самоставлення. Методика вимірювання локусу контролю Дж. Роттера. Інтернальний та екстернальний типи локалізації контролю над значущими для людини подіями. Опитувальник суб'єктивної локалізації контролю, формат його шкали, кількісна і якісна обробка результатів.

Тема 17. Психодіагностика міжособистісних стосунків.

Систематика методик психодіагностування міжособистісних взаємин та її критеріальні засади:

а) на підґрунті об'єкта (діагностика відношень між групами, внутрішньогрупових процесів, діадних взаємодій тощо);

б) на основі завдань, які розв'язуються дослідником (з'ясування групової згуртованості, сумісності, взаємодопомоги та ін.);

в) на специфіці структурних особливостей відібраних методик (опитувальники, проєктивні методики, соціометрія і т. ін.);

г) на підвалинах вихідної точки відліку діагностування (методика суб'єктивних переваг, пізнання особистісних характеристик учасника спілкування, охарактеризування суб'єктивного відображення міжособистісних взаємостосунків тощо).

Вибір методик чи категорій методик залежно від дослідницьких завдань та психологічного рівня їх розв'язання (емпірична взаємодія, особистісні параметри учасників інтеракції, суб'єктивне відображення соціальної ситуації).

Соціометричний тест Дж. Морено та його модифікації. Поняття про індивідуальний соціометричний статус індивіда (лідер, відторгнутий, ізольований). Аутосоціометричні методики. Аутосоціограма та аутосоціоматриці. Методики опосередкованої оцінки міжособистісних взаємостосунків. Особистісний простір і його категорії. Символічне моделювання міжособистісних ситуацій. Методики спостереження та експертної оцінки інтерпретації. Ситуаційні жести. Діагностика міжособистісних ставлень індивіда. Методика Т. Лірі, її сутність, процедура, кількісна і якісна обробка результатів.

Тема 18. Патопсиходіагностика особистості.

Діагностика порушень розвитку. Особливості та задачі патопсихологічного дослідження. Проведення патопсихологічного дослідження і підготовка висновку.

Дослідження розладів сенсорно-перцептивної сфери («Проба Ашафенбурга», «Проба Рейхардта», «Проби Ліпмана»). Дослідження розладів пам'яті («10 слів», «Проби на запам'ятовування», «Методика піктограм»).

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК20 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 20 / 10

Дослідження порушень мислення та інтелекту («Виключення понять», «Методика розуміння переносного змісту прислів'їв і метафор», «Методика порівняння прислів'їв», «Методика віднесення фраз до прислів'їв», «Методика класифікації», та ін.).

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПСИХОДІАГНОСТИКИ				
Тема 1. Психодіагностика як наукова дисципліна	4	2	-	2
Тема 2. Історія розвитку психодіагностики	4	2	-	2
Тема 3. Основні принципи та методи психодіагностики	4	2	-	2
Тема 4. Тест у системі методів психодіагностичного дослідження	4	2	-	2
Тема 5. Нетестові психодіагностичні методи	4	2	-	2
Тема 6. Психометричні параметри психодіагностики	4	2	-	2
Тема 7. Організація та проведення психодіагностичного дослідження	4	2	-	2
Тема 8. Статистична обробка результатів психодіагностичних досліджень	4	2	-	2
Тема 9. Інтерпретація результатів психодіагностичних досліджень	4	2	-	2
Тема 10. Морально-етичні засади роботи психодіагноста	4	2	-	2
<i>Разом за змістовий модуль 1</i>	40	20	-	20
Змістовий модуль 2. ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ПСИХОДІАГНОСТИКИ ОСОБИСТОСТІ ТА ГРУПИ				
Тема 11. Психодіагностика психічних процесів	10	4	4	2
Тема 12. Психодіагностика психічних станів	10	4	4	2
Тема 13. Психодіагностика індивідуально-психологічних рис особистості	12	4	4	4
Тема 14. Психодіагностика мотивації	10	4	4	2
Тема 15. Психодіагностика інтелекту	10	4	4	2
Тема 16. Психодіагностика індивідуальної свідомості та самосвідомості	8	2	4	2
Тема 17. Психодіагностика міжособистісних стосунків	12	4	4	4
Тема 18. Патопсиходіагностика особистості.	8	2	4	2
<i>Разом за змістовий модуль 2</i>	80	28	32	20
ВСЬОГО	120	48	32	40

5. Теми практичних занять

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК20 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 20 / 11

№ теми	Назва теми заняття	Кількість годин
		Денна форма
11	Психодіагностика особливостей сприймання, пам'яті, уваги логічного мислення	4
12	Психодіагностика психофізіологічних показників, суб'єктивного стану, поведінкових проявів	4
13	Психодіагностика характеру, темпераменту, здібностей особистості та конституційних індивідуальних особистісних рис	4
14	Психодіагностика спрямованості особистості та її світогляду	4
15	Психодіагностика особистості за видами інтелекту	4
16	Психодіагностика «Я-концепції» особистості	4
17	Психодіагностика стосунків у малих і великих групах	4
18	Психодіагностика порушень розвитку особистості	4
РАЗОМ		32

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК20 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 20 / 12

6. Завдання для самостійної роботи.

Тема 1. Психодіагностика як наукова дисципліна.

Основні галузі практичного використання методів психодіагностики.

Зв'язок психодіагностики з іншими науками.

Тема 2. Історія розвитку психодіагностики.

Передісторія психодіагностики.

Основні завдання та напрями розвитку сучасної психодіагностики в Україні.

Тема 3. Основні принципи та методи психодіагностики.

Психодіагностика як функціональна єдність двох сторін – наукової і практичної.

Психологічний діагноз у широкому і вузькому витлумаченні.

Тема 4. Тест у системі методів психодіагностичного дослідження.

Переваги та проблеми використання тестового методу в психодіагностиці.

Достовірність тестів та допустимі помилки.

Тема 5. Нетестові психодіагностичні методи.

Процес здійснення спостереження.

Характеристика емпіричних методів психодіагностики.

Тема 6. Психометричні параметри психодіагностики.

Основні умови ефективного використання методів психодіагностики у діяльності практичного психолога.

Вимоги до користувачів психодіагностичних методик.

Тема 7. Організація та проведення психодіагностичного дослідження.

Емоційні і поведінкові бар'єри в ситуації психодіагностичного обстеження.

Типи особистості досліджуваних.

Помилки психодіагноста на емпіричному етапі.

Тема 8. Статистична обробка результатів психодіагностичних досліджень.

Умови застосування методів математичної статистики (статистичних методів) для обробки результатів емпіричного психологічного дослідження.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК20 - 2023
	Екземпляр №1 Арк 20 / 13	

Коротка класифікація психодіагностичних завдань і методів їх статистичного вирішення.

Тема 9. Інтерпретація результатів психодіагностичних досліджень.

Змістовий та формальний рівні інтерпретації даних психодіагностичних досліджень.

Форми графічного зображення результатів психодіагностичних досліджень в науковому звіті.

Тема 10. Морально-етичні засади роботи психодіагноста.

Етичні стандарти психодіагноста.

Кваліфікаційні вимоги до користувачів психологічних тестів.

Тема 11. Психодіагностика психічних процесів.

Засоби для вимірювання параметрів відчуття та сприймання.

Окомір як особливість сприйняття щодо звірення перцептивних образів.

Тема 12. Психодіагностика психічних станів.

Рівні переживань суб'єкта.

Ситуативні та сталі прояви психофізіологічних рис особистості та її активності.

Тема 13. Психодіагностика індивідуально-психологічних рис особистості.

Класифікація рис особистості залежно від трьох рівнів психічної регуляції поведінки.

Одновимірні діагностичні системи, їх прогностична еквівалентність і теоретична релевантність.

Тема 14. Психодіагностика мотивації.

Потреба, мотив, мотивація, полімотивація.

Узагальненість як специфічність предметного змісту мотиву.

Тема 15. Психодіагностика інтелекту.

Словесно-логічне та абстрактне мислення.

Творчість та інтелект.

Тема 16. Психодіагностика індивідуальної свідомості та самосвідомості.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК20 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 20 / 14

Психосмислова сфера особистості та її розвиток.

Спрямованість до самосвідомості і феномени прагнення соціальної бажаності та стратегії самоподання.

Тема 17. Психодіагностика міжособистісних стосунків.

Людина у світі соціальних взаємостосунків.

Чотири рівні організації міжособистісних взаємин людини та їх системне психодіагностичне пояснення.

Тема 18. Патопсиходіагностика особистості.

Патологічні типи особистості у групі.

Аналіз протоколу патопсихологічного дослідження.

7. Індивідуальні завдання

Метою виконання індивідуальних завдань є: закріплення, поглиблення й узагальнення знань, отриманих студентами на теоретичних і практичних заняттях.

Індивідуальна робота студентів з навчальної дисципліни «Психодіагностика» включає:

- анотацію вивченої додаткової літератури;
- опрацювання визначених проблемних питань та їх обговорення на практичних заняттях;
- написання есе за визначеною тематикою:

Тематика есе з навчальної дисципліни «Психодіагностика»

1. Психодіагностика як теоретична та практична дисципліна.
2. Розвиток психологічної діагностики в Україні.
3. Вербальна та невербальна психодіагностика.
4. Основні методи психодіагностики.
5. Проблеми класифікації психодіагностичних методів.
6. Загальні проблеми психодіагностичної практики.
7. Оцінка інтелекту у психодіагностиці.
8. Використання проєктивних методик у діяльності практичного психолога.
9. Проблеми комп'ютерної психодіагностики.
10. Психодіагностичне дослідження міжособистісних стосунків.
11. Психологічна діагностика пізнавальних процесів.
12. Психодіагностика індивідуальної свідомості та самосвідомості особистості.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК20 - 2023
	Екземпляр №1 Арк 20 / 15	

13. Становлення психодіагностичної науки в Україні.
14. Історія психологічних тестів.
15. Проблеми психодіагностики психологічних властивостей і станів особистості.
- 10 11
16. Особливості психодіагностики мотивації.
17. Психодіагностика рис особистості.
18. Проблеми психодіагностики здібностей.
19. Малюнкові проби як засіб психодіагностики особистості дитини та дорослого.
20. Візуальна психодіагностика та її застосування у психологічній практиці.
21. Методи діагностики локусу контролю.
22. Діагностика здібностей у діяльності практичного психолога.
23. Комп'ютеризована психометрика.
24. Методики непрямого вимірювання системи самооцінок.
25. Контент-аналіз як засіб аналізу результатів інтерв'ю, анкетування та відкритих опитувальників.
26. Діагностика мотивації досягнень.
27. Технологія створення та адаптації психодіагностичних методик.
28. Об'єктивний підхід у психодіагностиці.
29. Суб'єктивний підхід у психодіагностиці.
30. Проективна психодіагностика.

8. Методи навчання

Для досягнення програмних результатів навчання дисципліни використовуються традиційні методи та інноваційні технології навчання.

На лекціях застосовуються словесні методи навчання (пояснення, розповідь) у поєднанні з наочними методами (демонстрування презентацій за допомогою мультимедійних засобів, демонстрація схем, рисунків).

На практичних заняттях використовуються практичні методи (виконання практичних завдань, розв'язування задач), наочні (демонстрація таблиць, схем), інтерактивні технології (дебати), а також технології розвитку критичного мислення (мозковий штурм, обмін думками).

Самостійна робота студентів передбачає роботу з літературними джерелами та інформаційними ресурсами. Під час вивчення навчальної дисципліни використовуються інформаційно-цифрові технології навчання з використанням мультимедійних засобів, сервісів відеотелефонного зв'язку Meet, мобільних засобів комунікації; методи роботи з літературними та інформаційними джерелами.

9. Методи контролю

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК20 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 20 / 16

Основними видами контролю під час вивчення навчальної дисципліни є поточний і підсумковий.

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять, а також самостійної роботи, модульного контролю, контролю виконання індивідуальних завдань. При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- захист практичних робіт;
- усне опитування;
- усний тестовий контроль теоретичного матеріалу.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться у формі заліку.

Під час формування підсумкової семестрової оцінки враховуються результати як поточного контролю, так і підсумкового контрольного заходу, який проводиться методом усного тестування з усього матеріалу навчальної дисципліни.

Орієнтовний список питань до заліку за навчальною дисципліною «Психодіагностика»

1. Охарактеризуйте, чим відрізняється психологічна діагностика від технічної, медичної і професійної діагностики.
2. Наукова психодіагностика і психодіагностична практика.
3. Як співвідносяться між собою психометрика, диференційна психологія і психодіагностика?
4. Поняття психодіагностики як наукової системи методів і принципів постановки діагнозу.
5. Поясніть у чому відмінність між науковим дослідженням і обстеженням особистості.
6. Психодіагностичні завдання в практичній психології.
7. Тестові вимірювання і експертні методи в психології.
8. Інформаційне забезпечення практичної психології як основна прикладна функція психодіагностики.
9. Дайте визначення поняттю психологічна психодіагностика як процес діагностування, його етапи та результат.
10. Вимірювання в психології. Основні типи шкал.
11. Властивості особистості та їх вимірювання.
12. Які нові напрямки у психології, які виникли на межі XIX і XX ст., передували появі психодіагностики?
13. Класифікація психодіагностичних методик.
14. Типи діагностичних методик.
15. Методики високого рівня формалізації.
16. Малоформалізовані методики.
17. Вимоги до побудови та перевірки методик.
18. Діяльнісний та особистісний підхід в психодіагностиці.
19. Класифікація психічних властивостей і особистісних рис.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК20 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 20 / 17

20. Психометричні основи психодіагностики.
21. Репрезентативність тестових норм.
22. Надійність тесту, інструментально-функціональна придатність методики.
23. Валідність тесту, змістовно-функціональна придатність методики.
24. Техніка перевірки валідності тесту.
25. Техніка перевірки надійності тесту.
26. Вибірковий (нормальний) одиничний розпорядок даних як стандарт психодіагностичної методики.
27. Техніка перевірки надійності методики.
28. Діагностика розумового розвитку і загальних здібностей.
29. Розумовий розвиток та інтелект.
30. Діагностика інтелектуального рівня.
31. Тест структури інтелекту Р. Амтхауера.
32. Немовні тести, тести дії і вільні від впливу культури тести.
33. Теоретичні питання тестування інтелекту.
34. Застосування інтелектуальних типів у зарубіжній психології.
35. Вивчення креативності у зарубіжній та вітчизняній психології.
35. Діагностика креативності.
37. Діагностика здібностей.
33. Діагностика спеціальних здібностей.
39. Діагностика професійної придатності.
40. Тести спеціальних здібностей і профконсультування.
41. Діагностика рівня досягнень.
42. Діагностика навчальних досягнень.
43. Діагностика професійних досягнень.
44. Діагностика природних психофізіологічних особливостей людини.
45. Поняття про природні особливості людини.
45. Методики діагностики індивідуальних психофізіологічних особливостей людини.
47. Бланкові методи діагностики лабільності і сили нервової системи в мисленнєво-мовній діяльності.
48. Метод спостереження.
49. Психодіагностичне вивчення параметрів особистості.
50. Біографічний метод, основні переваги та недоліки.
51. Діагностика порушень в особистості, психічному розвитку і поведінці учнів з допомогою карти спостережень.
52. Які основні особистісні параметри діагностує опитувальник FPI?
53. Нові напрямки у розробці особистісних методик.
54. Психологічні принципи і методи діагностики мотивацій.
55. Методики вивчення мотивації (мотивів).
55. Методики вивчення вираженості різних потреб особистості.
57. Методика вивчення мотивації професійної діяльності.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК20 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 20 / 18

58. Стандартні вимоги до психологічних тестів.
59. Принципи і методи діагностики самосвідомості.
60. Принципи і методи діагностики міжособистісних відносин.
61. Вивчення морально психологічного статусу.
62. Запитальники та проєктивні методики.
63. Вивчення особистості у віковому плані.
64. Психологічна діагностика у клініко-консультативній роботі.
65. Методи клінічної діагностики.
65. Охарактеризуйте шкали невротичної тріади по методиці ММРІ.
67. Психологічна характеристика профілю особистості, інтерпретація шкал та можливості діагностування по методиці ММРІ.
68. Психодіагностичне значення шкал психотичної тріади.
69. Технологія створення та адаптація клінічних методик.
70. Класифікація психодіагностичних процедур і їх підстави.
71. Емпірична класифікація психодіагностичних процедур.
72. Операційна класифікація психодіагностичних процедур.
73. Предметна класифікація психодіагностичних процедур.
74. Основні тенденції розвитку психодіагностики.
75. Соціальні та етичні аспекти психологічної діагностики. Етичний кодекс психолога-діагноста.

10. Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота																		Сума
Змістовний модуль 1										Змістовний модуль 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	6	8	8	8	8	8	8	6	100

Шкала оцінювання

За шкалою	Екзамен	Залік	Бали
A	Відмінно	Зараховано	90-100
B	Добре	Зараховано	82-89
C			74-81
D	Задовільно	Зараховано	64-73
E			60-63
FХ	Незадовільно	Не зараховано	35-59
F		Не зараховано	0-34

Оцінювання знань студентів здійснюється за такими **критеріями**:

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК20 - 2023
	Екземпляр №1 Арк 20 / 19	

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
	пов'язувати теорію з практикою, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає, логічний виклад відповіді державною мовою (в усній або у письмовій формі), якісне оформлення протоколу практичної роботи. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві-три несуттєві похибки.
Добре	Студент у повному обсязі засвоїв навчальний матеріал, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання під час виконання практичних робіт; виклад відповіді грамотний, але відповіді можуть мати місце окремі неточності. Відповідь студента будується на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві-три несуттєві помилки.
Задовільно	Студент виявив знання навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і практичної діяльності за професією. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, студент набув навичок, необхідних для виконання практичних робіт, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання для виконання практичних робіт. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не може продовжити навчання без повторного вивчення дисципліни.

11. Рекомендована література

Основна література:

1. Харцій, О. (2018). Візуальна психодіагностика : навч. посібник. Львів: Магнолія. 223 с.
2. Морозов, О. (2018). Психологія особистості : оперативна аудіовізуальна діагностика : навч. посібник. К.: Вид. Паливода А.В. 328 с.
3. Самошкіна, Л. (2018). Психодіагностика: Навч. наоч. посіб. з мультимедійним курсом / Під ред. Е. Носенко. Д.: Вид-во ДНУ. 448 с.
4. Психологія сприйняття та переробки інформації : Посібник для самостійної роботи здобувачів вищої освіти та дистанційного навчання / Л. В. Єременко. Мелітополь: ФОП Однорог Т. В., 2021. 150 с.

Допоміжна література

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.07- 05.01/053.00.2/Б/ОК20 - 2023
	Екземпляр №1	Арк 20 / 20

1. Титаренко Т. М. Психологічне здоров'я особистості: засоби самопомоги в умовах тривалої травматизації : монографія / Т. М. Титаренко; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології. – Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2018. – 160 с.
2. Даренд Марк В. Тяжкі поведінкові проблеми. – Львів: Свічадо, 2018. – 190 с.
3. Комар Т. В. Методи психологічної діагностики проявів почуття ревності у шлюбних партнерів / Т. В. Комар, О. В. Петяк // Актуальні проблеми психології : Зб. наук. пр. Інституту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. Київ : ПП Лисенко, 2020. Том IX. Загальна психологія. Історична психологія. Етнічна психологія. Випуск 13. С. 293-302
4. T. Komar Diagnosing the Negative PsychoEmotional States among Students / O. Vasylenko, T. Komar, S. Pilishek, O. Posvistak, Y. Potapchuk // Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala, Vol 12, № 1 (2020). Web of Science Core Collection

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Електронна бібліотека Державного університету «Житомирська політехніка» <http://eztuir.ztu.edu.ua/>
2. <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/5215029f-3a71-47fc-bfe4-d47fa8bb982e/content>
3. https://library.udpu.edu.ua/library_files/423583.pdf
4. <http://surl.li/asyxp>
5. <https://core.ac.uk/download/pdf/32309843.pdf>
6. Пошукова система Google Scholar <http://scholar.google.com/>
7. Пошукова система Springer <https://link.springer.com/>
8. Пошукова система Scirus <https://www.elsevier.com/>
9. Пошукова система Google books <https://books.google.com/>
10. Пошукова система WorldWideScience.org <https://worldwidescience.org/>
11. Пошукова система DOAJ <https://www.doaj.org/>
12. Пошукова система DOAB <https://www.doabooks.org/>
13. Пошукова система SpringerOpen <https://www.springeropen.com/>
14. Система пошуку наукової інформації у відкритих архівах України (SSM) <https://oai.org.ua/>
15. Електронна бібліотека Наукова періодика України <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/>